

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibvs Moribvsqve Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. IV. Continere eminenter quid postulet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

humanus modus loquendi S. Dionysij, ad exprimendam suorum conceptuum sublimitatem, & eminentiam Diuinitatis insignitam supra omnia mente creata comprehensibilia. Simili modo idem Dionysius vocat sapē Deum *καρῶνος ἑσθῶν*, *essentiam superessentialem*, nimirū quia est essentia seu substantia eminentior omni essentia conceptibili à creaturā. Porro vocat illum *καρὰ γὰθον ἀγαθότητα, καὶ καρῶθειον θεότητα*, bonitatem & Diuinitatem omni bonitate & Deitate conceptibili eminentiorem. Simili modo exponenda sunt omnia nomina composita ex particula *καρ*, vt *καρὰ φῶτος*, *καρὰ ἀρχῆς*, *καρὰ τοῦ θεοῦ*, &c. id est, *omni luce*, *omni principio*, *omni perfectione excellentior*. Illud enim *καρ*, & *super* in compositione designant excellentiam supra omnem modum intelligibilem menti creatæ apud Dionysium. Ob eandem causam lib. De diuin. nom. cap. 2. §. 1. vocat Deum *πάντων θεῶν ἡ ἀπάντων ἀφαίρεσις*, *omnium positionem*, & *omnium ablationem*, quia eminenter ponit omnia, tamquam omnia continens, & formaliter omnia aufert: quia ratio propria qua Deus est, excludit ab ipso omnem formalem rationem à creatura mente comprehensibilem.

Via particula
καρῶνος. lu-
per.

- 18 Hinc patet, omnes perfectiones, quæ Deo tribuuntur absque Metaphora, dupliciter in ipso contineri, formaliter & eminenter. *Formaliter*, si spectentur secundum proprium conceptum, quo à Deo & à Beatis concipiuntur, qui est illimitatus in genere entis. *Eminenter*, si considerentur secundum conceptus proprios quos habent, vt à creaturis absque lumine gloriæ apprehenduntur, etsi enim res concepta sit propriè in Deo, non tamen cum eo modo & limitatione sub qua concipitur.

Perfectiones
dupliciter
existunt in
Deo.

CAP V T IV.

Continere eminenter quid postulet.

VT melius intelligatur quomodo Deus omnia eminenter contineat, & omnia in ipso existant & præexistant, explicandum est, quænam ad eminentem complexionem seu continentiam requirantur.

Continere
eminenter.

- 19 In rebus creatis vt aliud in alio eminenter contineri dicatur, duo requiri videntur. Primum est, vt id quod continet sit præstantioris naturæ quàm id quod continetur. Si enim non est præstantius, non est ratio cur illud dicatur esse in eo eminentiori modo quàm in se ipso.

ipso.

ipso. Vnde plantæ & animalia non dicuntur esse eminenter in femine, nec in causa sua vniuoca.

*Quatuor
modis aliud
in alio vt
præstantiori
continetur.
Vt in causa.*

Alterum est, vt illud quod minus præstat est, aliquo modo in illo præstantiori reperiatur. Hoc autem fit potissimum quatuor modis. Primò, Si res per seipsam sit in alia tamquam in sua causa. Esse enim productiuum alterius, signum est, in eo id quod produci potest, contineri. Sic qualitates & accidentaria perfectiones continentur in substantiis eminenter, ex quibus promanant: & res inferiores in virtute cæloꝝ tamquam in causa vniuersali, radij in sole, folia in arbore.

Hic modus est perfectior, quò causa perfectiùs est productiua illius rei. Vnde cum Deus res omnes producere queat perfectissimo modo (nimirum vt causa integra, & independens ab alterius ope, & solo voluntatis suæ nutu) idque secundum naturam, formam, rationes indiuiduas, qualitates & modos omnes, consequens est, res omnes in ipso perfectissimè contineri.

*Vt cognitum
in cognoscente.*

Secundò, Si sit in alia per sui quasdam similitudines. Sic omnia inferiora dicuntur contineri eminenter in intellectu, cum ea intelligit; quia sunt in ipso per suas notiones, quæ sunt expressæ species & imagines rerum intellectarum, per quas intellectus dicitur fieri ipsum intelligibile. Hoc modo Philosophi dicunt intellectum fieri omnia, & omnia in ipso existere. Ratione huius continentia intellectus est causa exemplaris rerum ab ipso foris productarum.

*Vt vis parti-
cularis in
vniuersali.*

Tertiò, Secundum vim agendi, vel extendendi se ad obiecta; vt cum quidquid potest causa inferior, potest causa superior nobiliori modo. Hoc modo sensus externi continentur in interno eminenter, & sensus internus in intellectu. Nam, intellectus percipit omnia quæ sensus interior, & nobiliori modo, & sensus interior quidquid sensus externi. Simili modo anima vegetatiua plantarum continetur in sensitiua animalium, & hæc in intellectiua, & prudentia instinctus animalium in prudentia humana.

*Vt media in
causa finali.*

Quartò, Secundum ordinationem & æstimationem, seu secundum rationem, boni & appetibilis. Sic media sunt eminenter in causa finali: quia solum propter finem æstimantur, & ad illum ordinantur, & tota illorum bonitas ex fine pendet.

*In Deo sunt
omnia qua-
drupliciter.*

Hi quatuor modi perfectissimè locum habent in Deo. Omnia enim sunt in ipso perfectissimè & eminentissimè tamquam in causa efficiente, vt dictum est, & tamquam in causa exemplari, ratione idearum, quæ sunt viuarum notiones & similitudines rerum; per quas & secun-

secundum quas ipse omnia produxit, ut ait Dionysius De diuin. nom. cap. 5. & tamquam in causa finali: omnia enim sicut natura sua sunt ab ipso, ita etiam sunt propter ipsum. Vnde omnia nobis ad ipsum referenda: alioquin parum boni ex rebus ipsis percipiemus. Denique tamquam cause particulares in vniuersali. Hos modos insinuat Dionysius lib. De diuin. nom. c. 4. Εἰς αὐτῶν πᾶσα ἀρχὴ ὡς ἄρχειν, τελικὴ, ποιητικὴ, εἰδικὴ, σοιχαστικὴ, καὶ ἀπλῶς πᾶσα ἀρχὴ, πᾶσα σιωχὴ, πᾶν πέρας. In ipso, inquit, est omne principium exemplare, finale, efficiens, formale, elementare, & simpliciter omne principium, omnis connexio, omnis terminus. Vbi quinque Principiorum genera in Deo contineri ostendit, ita ut ipse sit principium omnis principij, & causa omnium causarum: nec tantum res ipsas in Deo eminenter contineri, sed etiam omnia rerum principia, & omnes causas. Vnde passim vocat Deum ἰσχυρῶς ἀρχὴν, principium omni principio superius & eminentius. Idem significat Apostolus cum ait: *Ex ipso*, Ad Rom. 11, *per ipsum, & in ipso, & ad ipsum sunt omnia.* sic enim citat ibidem Dionysius. *Ex ipso*, designat primam & originalem causam efficientem: *per ipsum*, exemplarem: *ad ipsum*, finalem: *in ipso*, causam sustentantem omnia veluti quidam fundus & fundamentum omnium, cui omnia innixa recumbunt.

CAPVT V.

Modus apprehendendi infinitatem Dei.

21 **M**AGNI interest ad fructum colligendum ex consideratione infinitatis Dei, ut quis amplo & illustri modo possit eam menti obicere, & cum rerum creaturarum angustiis conferre. Hoc ut melius fiat, considerandum est triplex interuallum infinitum inter Deum & hominem quemlibet. Primum est inter singulos homines & totum genus humanum, non solum quod aliquando existit, sed etiam quod cogitatione fingi potest. Excedit enim tota illa multitudo singulorum homines & numero & loco & estimatione infinite. quid obsecro est anima vna in tam immensa creatura?

Secundum est inter totum genus humanum & totam multitudinem creaturæ rationalis possibilem. Cum enim secundum certam DD. sententiam, Angelorum species Deo possibilem infinita ferie excurrant, idque assidue crescendo in perfectione, sicut crescunt species numerorum sine fine, & sub singulis infinita sint indi-

C uida;